

ΕΚΘΕΣΗ – ΕΚΦΡΑΣΗ 2016

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1. Θεματικό πυρήνα του κειμένου συνιστούν η αξία και τα γνωρίσματα της φιλίας. Πρόκειται για δυσεύρετο ψυχικό όφελος που βιώθηκε και εξυμνήθηκε διατοπικά και διαχρονικά. Χαρακτηριστικά των φιλικών σχέσεων θεωρούνται η καλή προαίρεση, η τρυφερότητα, η ανάγκη συναναστροφής και η επιθυμία της ευτυχίας του άλλου, ο σεβασμός, η εκτίμηση και η ανταποδοτικότητα. Φίλος είναι ο συνοδοιπόρος στην επίπονη προσπάθεια του βίου με στόχο τη διατήρηση της ψυχραιμίας και της αξιοπρέπειας, εκείνος που αναζητείται στις κρίσιμες αποφάσεις για την καλόβουλη παραίνεση και την αντικειμενική κριτική του χωρίς ενδοιασμούς. Τρεις μορφές φιλικών σχέσεων απαντώνται σύμφωνα με τον Αριστοτέλη από τις οποίες οι πρώτες δύο στηρίζονται σε ωφελιμιστικές προθέσεις και στην ψυχική ικανοποίηση. Η τρίτη, που έγκειται στην αυθεντικότητα και την εγγύτητα σε ηθικές αξίες, είναι ιδανική και για αυτό αναλλοίωτη και διαρκής.

B1. α. Ακόμα και οι τρυφερές σχέσεις μας με τα άψυχα είναι φιλία. = **λάθος**

β. Η αμοιβαιότητα των αισθημάτων είναι απαραίτητη προϋπόθεση της φιλίας. = **σωστό**

γ. Η φιλία δεν αποκλείει την προσδοκία οποιασδήποτε υλικής ανταμοιβής και ευχαρίστησης. = **σωστό**

δ. Η τέλεια φιλία είναι εκείνη που στηρίζεται σε ηθικές αξίες. = **σωστό**

ε. Σε μια δύσκολη στιγμή της ζωής μας μπορούμε να στηριχτούμε και σε άλλους συμπαραστάτες και συμβούλους εκτός από έναν φίλο. = **λάθος**

B2. α) Η τρίτη παράγραφος αναπτύσσεται με α) διαίρεση. Διαιρετέα έννοια = οι φιλικές σχέσεις, μέλη της διαίρεσης =

«διά το χρήσιμον», «δι' ηδονήν», «διά το αγαθόν» και διαιρετική βάση = τα οφέλη της σύναψη φιλικών σχέσεων

β) αιτιολόγηση = «επειδή», που αιτιολογούνται τα δύο πρώτα είδη των φιλικών σχέσεων

γ) παραδείγματα. Δίνονται εντός των παρενθέσεων και επεξηγούν τις λέξεις «χρήσιμος», «ευχαρίστηση».

β) Άλλωστε (1η παράγραφος) = προσθήκη, έμφαση

δηλαδή (2η παράγραφος) = επεξήγηση

Όταν (2η παράγραφος) = χρονική σχέση, προϋπόθεση

λοιπόν (4η παράγραφος) = συμπέρασμα

B3. α) εγκωμίασαν = επαίνεσαν, εξ- ύμνησαν, εκθείασαν

ευχαρίστηση = χαρά, απόλαυση, αγαλλίαση, ευαρέσκεια, τέρψη

συναναστροφής = συνάθροισης, παρέας, επαφής

ακατάλυτη = αιώνια, αθάνατη, ανθεκτική

φθείρεται = καταστρέφεται, αλλοιώνεται

β) οικεία = ξένα, αλλότρια

επιδέξιος = αδέξιος

ωφέλεια = βλάβη, ζημία

αξία = απαξία

αυστηρό = επιεική, ήπιο, ελαστικό, μαλακό

B4. α) «διά το χρήσιμον» = χρήση ειδικού όρου από τον Αριστοτέλη και μεταφορά αυτούσιου λόγου του

«αγαπά» = έκφραση ειρωνείας από την πλευρά του γράφοντα

(υλικό ή ηθικό) = η
παρένθεση μεταφέρει επουσιώδη πληροφορία που λειτουργεί
επεξηγηματικά και συμπληρώνει τον προηγούμενο όρο
«κέρδος»

β) Το β' ενικό ρηματικό πρόσωπο στη δεύτερη
παράγραφο εκφράζει αμεσότητα, οικειότητα, πειστικότητα και
ζωντάνια. Το α' πληθυντικό πρόσωπο στην τρίτη παράγραφο
εκφράζει την αίσθηση συλλογικότητας, αμεσότητας και
οικειότητας.

Γ1. Επικοινωνιακό πλαίσιο

Πρόκειται για ομιλία. Απαιτείται προσφώνηση και αποφώνηση
του ακροατηρίου. Στον πρόλογο ο μαθητής θέτει το θέμα και το
σκοπό της ομιλίας, ενώ στη συνέχεια αναπτύσσει τις κύριες
ιδέες. Το ύφος είναι σοβαρό κι επίσημο. Απαιτείται λογική
διάρθρωση ιδεών, κυριολεκτική γλώσσα, ενώ κατάλληλα
γραμματικά πρόσωπα εκτός του γ' προσώπου, το α' ενικό, το α'
και β' πληθυντικό. Το κείμενο κλείνει με χαιρετισμό ή
ευχαριστία. (Οι προσφωνήσεις, όταν αλλάζει η ενότητα ή πριν
τον επίλογο, είναι απαραίτητο στοιχείο).

Α' ζητούμενο: Χαρακτηριστικά γνήσιας φιλίας

1. Η αγάπη, η ψυχική συμμετοχή στη χαρά και στη λύπη του φίλου, που εκδηλώνεται ως συμπαράσταση.
2. η ανιδιοτέλεια, η αγνότητα των αισθημάτων και των προθέσεων.
3. η ανυστερόβουλη διάθεση, η απουσία σκοπιμοτήτων και των μικροϋπολογισμών του προσωπικού συμφέροντος.
4. η ανυπόκριτη εμπιστοσύνη και η απουσία της καχυποψίας.
5. ο σεβασμός, η εκτίμηση, η ανταποδοτικότητα.
6. η καλοπροαίρετη, αλλά αντικειμενική κριτική.
7. η εγγύτητα σε ηθικές αξίες (ειλικρίνεια, εντιμότητα).
8. η ανεκτικότητα και η διαλλακτικότητα.
9. η συνεχής παρουσία και συμμετοχή στη ζωή του φίλου.

10. η γενναιοδωρία, η μεγαλοψυχία και η καλοσύνη.
11. διάρκεια, μονιμότητα.
12. η απουσία της κτητικής διάθεσης και ο σεβασμός στην αυτονομία της προσωπικότητας του άλλου.
13. η ανυπαρξία έπαρσης, εγωκεντρισμού και αλαζονείας.
14. η διάθεση της συγνώμης, η απουσία μνησικακίας, η ανεξικακία, η διάθεση προσφοράς που φτάνει ως την αυτοθυσία και δεν αναζητεί δικαίωση.

Β' ζητούμενο: ρόλος των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στη δημιουργία σχέσεων φιλίας:

Τα τεχνολογικά μέσα ευνοούν τη σύναψη φιλικών δεσμών μεταξύ των νέων:

1. Μπορεί κανείς να επικοινωνεί με το φίλο του οποιαδήποτε στιγμή της μέρας.
2. Δίνει τη δυνατότητα να μη χαθούν φιλίες λόγω απόστασης.
3. Ευνοεί τον εντοπισμό ανθρώπων που έχουν χαθεί και ενδιαφέρονται να ανακτήσουν σχέση μαζί τους.
4. Προσφέρει την ευκαιρία συνομιλίας με ανθρώπους, με τους οποίους υπάρχουν κοινά ενδιαφέροντα ή κοινή στάση ζωής.
5. Διευκολύνει τα πιο συνεσταλμένα άτομα να κοινωνικοποιηθούν.

Τα τεχνολογικά μέσα δυσχεραίνουν τη σύναψη φιλικών δεσμών μεταξύ των νέων:

1. Εθισμός, εσωστρέφεια, απομόνωση.
2. Υιοθέτηση πλασματικών / εικονικών χαρακτηριστικών προσωπικότητας.
3. Απρόσωπη και τυπική επικοινωνία.
4. Σύναψη επιφανειακών σχέσεων, αλλοίωση και χαλάρωση ουσιαστικών διαπροσωπικών σχέσεων.
5. Ελλοχεύουν οι κίνδυνοι:

- εξαπάτηση, παραπλάνηση, κακοποίηση λόγω ανωνυμίας
- παραβίαση προσωπικών δεδομένων.
- ηλεκτρονικός εκφοβισμός
- παραπληροφόρηση, προπαγάνδα, υιοθέτηση ακραίων πεποιθήσεων.